18/01/2019

Γερμανός Καραβαγγέλης. Η ψυχή του Μακεδονικού Αγώνα

/ Επικαιρότητα

Από μητροπολίτης Καστοριάς εξελίχθηκε σε πολεμιστή-ιεράρχη, δίνοντας την ψυχή του στον Μακεδονικό Αγώνα. Λίγα χρόνια μετά, το τέκνο της Λέσβου, θα βρισκόταν ως μητροπολίτης Αμασείας στο πλευρό του Ποντιακού Ελληνισμού, στα δύσκολα χρόνια του διωγμού από τους Τούρκους.

Ο Γερμανός εκλέγεται μητροπολίτης Καστοριάς

Το 1900 ο Γερμανός εκλέγεται μητροπολίτης Καστοριάς σε ηλικία μόλις 34 ετών. Τα έξοδα της μετάβασης στον προσωπικό του Γολγοθά εξοικονομεί από την υποθήκευση των πολύτιμων αμφίων του.

Ναι, ήταν αληθινός Γολγοθάς τότε η διαποίμανση οποιασδήποτε μητρόπολης της Μακεδονίας διότι όλα τα ’σκιαζε η φοβέρα του Βούλγαρου κομιτατζή και τα

πλάκωνε η σκλαβιά του Τούρκου κατακτητή. Γι’ αυτό και οι Οικουμενικοί Πατριάρχες Κωνσταντίνος ο Ε καί στην συνέχεια Ιωακείμ ο Γ διαλέγουν και στέλνουν στην Μακεδονία μητροπολίτες νέους, ηλικίας 35-40 ετών, μορφωμένους αλλά και πατριώτες αποφασισμένους για κάθε θυσία, όπως τον Καστορίας Γερμανό, τον Πελαγονίας Ιωακείμ, τον Εδέσσης Στέφανο, τους εθνομάρτυρες Κορυτσάς Φώτιο, Γρεβενών Αιμιλιανό, Ελευθερουπόλεως Γερμανό και τους μετέπειτα εθνομάρτυρες Σμύρνης και Κυδωνιών, τον Δράμας Χρυσόστομο και τον Στρωμνίτσης Γρηγόριο αντίστοιχα, καθώς και πολλούς άλλους.

Πάντοτε η Εκκλησία αίρεται στο ύψος των περιστάσεων. Έτσι και στο λεγόμενο Μακεδονικό ζήτημα. Από τον Μέγα Οικουμενικό Πατριάρχη Ιωακείμ τον Γ , τον πνευματικό αλλά και πραγματικό αρχηγό του Μακεδονικού Αγώνα, μέχρι και τον απλό παπά του χωριού, όλοι διέκριναν την κρισιμότητα του αγώνα. Πίστευαν ακράδαντα ότι: «Αν τρέξουμε να σώσουμε την Μακεδονία, η Μακεδονία θα μας σώσει», όπως είπε ο Ίων Δραγούμης και έπρατταν εκείνο που όφειλαν.

Όμως οι Βούλγαροι, υποκινημένοι απ’ τα πανσλαβιστικά ρωσικά οράματα που υπηρετούσαν τον στόχο της εξόδου των Ρώσων στην Μεσόγειο, οραματίζονται και αγωνίζονται για μία μεγάλη και ανεξάρτητη Βουλγαρία. Οργανώνουν έτσι, στον χώρο της Μακεδονίας και της Θράκης, ανταρτικά σώματα, τα Κομιτάτα, και ιδρύουν βουλγαρικά σχολεία και ανεξάρτητη Βουλγαρική Εκκλησία, την επονομαζόμενη «Βουλγαρική Εξαρχία».

Το Πατριαρχείο αντιδρά άμεσα, χαρακτηρίζοντας σχισματική την «Βουλγαρική Εξαρχία» και ως αίρεση το Βουλγαρικό και γενικά κάθε εθνικισμό που διασπά την ενότητα της Εκκλησίας. Η Εκκλησία απορρίπτει τον εθνικισμό, αποδέχεται όμως τον πατριωτισμό και την φιλοπατρία, καθώς θεωρεί τα έθνη, ως ένα μέρος του σχεδίου της Θείας Οικονομίας και άρα ως τον «πλούτο της ανθρωπότητας, τα συλλογικά πρόσωπα. Και το μικρότερο από αυτά φοράει τα δικά του χρώματα και φέρει μέσα του μια ιδιαίτερη όψη της θεϊκής ευδοκίας» (Αλεξ. Σολζενίτσιν). Γι’ αυτό και επιδοκιμάζει και ευλογεί τις υπέρ του έθνους θυσίες.

Η εθνικιστική έξαψη των Βουλγάρων, όμως, συνεχίζεται. Επωφελούμενοι από την αδυναμία των Τούρκων, ενθαρρυνόμενοι απ’ την Ρωσία και με την εκκωφαντική σιωπή των Παπικών, επιχειρούν τον εκσλαβισμό όλης της Μακεδονίας.

Το σύνθημα των Βουλγάρων είναι «Εξαρχία η θάνατος», γράφει ο Καραβαγγέλης. Δηλαδή, θάνατος σ’ όποιον δεν υποτασσόταν στην αυτόνομη, εξαρχική, Βουλγαρική Εκκλησία, αλλά αναγνώριζε το Οικουμενικό Πατριαρχείο ως κανονική εκκλησιαστική Άρχή. Για να πλήξουν το γένος μας, πλήττουν την ζωοποιό δύναμή του, την ρίζα του, που είναι η θρησκεία και η αγία παράδοσή μας, και για να

συμβεί αυτό, πρέπει η Εκκλησία να χάσει την αίγλη της και την επιρροή της. Είναι πια πασίγνωστη αυτή η πρακτική, και με διαχρονική μάλιστα εφαρμογή.

Το ελληνικό κράτος της «αψόγου στάσεως» αργεί να ξυπνήσει και να προστέξει σε βοήθεια.

Η δραστηριότητά του στον Μακεδονικό Αγώνα

Αυτή την απελπιστικά επικίνδυνη κατάσταση βρήκε ο Γερμανός, πηγαίνοντας στην έδρα του. Δεν καθυστερεί, λοιπόν, ούτε στιγμή. Δίνει την ψυχή του και γίνεται η ψυχή του Μακεδονικού Αγώνα. Ήταν ο εμπνευστής και ο οργανωτής του. Χρησιμοποιεί το ψευδώνυμο «Κώστας Γεωργίου» και αναπτύσσει μία πρωτοφανή δραστηριότητα, συνεπικουρούμενος από τον Ίωνα Δραγούμη και τον πρόξενό μας στην Θεσσαλονίκη, Λάμπρο Κορομηλά.

Δημιουργεί τα πρώτα ανταρτικά σώματα αυτοάμυνας με αρχηγούς τον Βαγγέλη Στρεμπενιώτη και τον καπετάν-Κώττα. Πετυχαίνει την εξάρθρωση των ληστοσυμμοριών της περιοχής. Βρίσκεται σε διαρκή επικοινωνία με τα προξενεία μας, τους μητροπολίτες, τους ντόπιους οπλαρχηγούς, τους Έλληνες αξιωματικούς, τις κοινότητες, τους ιερείς, τους δασκάλους, τον λαό.

Αλληλογραφεί με τον Παύλο Μελά. Κι όταν αυτός ανεβαίνει στην Μακεδονία, του στέλνει μία εικόνα της Αναστάσεως του Κυρίου, που πάνω της είχε χαράξει τα εξής: «Τω πολυφιλήτω και φιλοστόργω τέκνω. Έντεινε και κατευοδού και βασίλευε και κατακυρίευε εν μέσω των εχθρών σου». Επίσης, του στέλνει την σφραγίδα με το όνομα που θα χρησιμοποιούσε στον Αγώνα: «Μίκης Ζέζας».

Μετά δε τον τραγικό θάνατο του ήρωα, ο ίδιος τον κηδεύει, και όπως αναφέρει: «Μετέφερα απ τόν Μητροπολιτικό Ναό εις το παρακείμενον περίβολον του Βυζαντινού Ναού των Ταξιαρχών το σεπτό σκήνος του, το κατέβρεξα με πύρινα δάκρυα και απελθών έπεσα επί της στρωμνής μου όπως θρηνήσω τον αοίδιμον Ήρωα».

Ο Αγώνας, όμως, συνεχίζεται. Ο Πολεμιστής-Ιεράρχης καβάλα στ’ άλογό του, με το Μάνλιχερ στο χέρι, οργώνει τα χωριά, εμψυχώνει τους Έλληνες. Ντυμένος αστυνομικός διασχίζει τα βουλγαρικά χωριά, αποφεύγει τις δολοφονικές ενέδρες των εχθρών του, αλλάζοντας δρομολόγια και ξεγελώντας τους. Ανοίγει εκκλησιές που είχαν κλείσει οι κομιτατζήδες, σπάζοντας τις πόρτες, μπαίνει μέσα με το Ρεβόλβερ στο χέρι και λειτουργεί με το Μάνλιχερ «παρά πόδα». «Έτσι επεβλήθηκα», θα πει, αυτός ο Παπαφλέσσας της Λέσβου.

Αυτός ήταν ο Γερμανός: «Ένας λεβέντης που έμοιαζε με Θεό», όπως θα τον χαρακτηρίσει ένας πληρωμένος, παρ’ ολίγον φονιάς του, που όμως - εντυπωσιασμένος από το παράστημα του Δεσπότη- δεν εξετέλεσε το δολοφονικό του έργο.

Τελικά, Βούλγαροι και Τούρκοι πετυχαίνουν την ανάκληση από το Πατριαρχείο του

«Αρχικομιτατζή», όπως αποκαλούσαν τον Γερμανό. «Η απομάκρυνσή μου από την Καστοριά», γράφει ο ίδιος, «θεωρήθηκε σαν ένα τραύμα στον Μακεδονικό Αγώνα, μα ο αγώνας βρισκόταν πια σχεδόν στο τέλος του».